

EXAMENUL NAȚIONAL PENTRU DEFINITIVARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR
14 iulie 2021

Probă scrisă
LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Varianta 3

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de patru ore.**

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Da, plouă cum n-am mai văzut...
Și grele tălângi adormite,
Cum sună sub șuri învechite!
Cum sună în sufletu-mi mut!

Oh, plânsul tălângii când plouă!

Și ce enervare pe gând!
Ce zi primitivă de tină!
O bolnavă fată vecină
Răcnește la ploaie râzând...

Oh, plânsul tălângii când plouă!

Da, plouă... și sună umil
Ca tot ce-i iubire și ură –
Cu-o muzică tristă, de gură,
Pe-aproape s-aude-un copil.

Oh, plânsul tălângii când plouă!

Ce basme tălângile spun!
Ce lume-așa goală de vise!
... Și cum să nu plângi în abise,
Da, cum să nu mori și nebun.

Oh, plânsul tălângii când plouă!

George Bacovia, *Plouă* (în vol. *Plumb*)

Redactează un eseu de minimum 600 de cuvinte, în care să interpretezi opera literară de mai sus, având în vedere:

- situarea textului dat în contextul creației lirice bacoviene; 4 puncte
- raportarea textului dat la contextul cultural în care a fost creat, prin analizarea a două principii estetice identificate; 4 puncte
- evidențierea temei și a semnificațiilor poeziei, prin interpretarea a două secvențe poetice; 6 puncte
- compararea textului dat cu un alt text din opera autorului, prezentând o asemănare și o deosebire, prin raportare la elemente de compoziție sau de limbaj; 6 puncte
- formularea unui punct de vedere referitor la viziunea despre lume a autorului prin valorificarea unei referințe critice/de istorie literară. 4 puncte

Pentru conținutul eseului, se acordă **24 de puncte**, iar pentru redactare, **6 puncte** (organizarea ideilor în scris și exprimarea corespunzătoare a ideilor, utilizarea limbii literare – 1 punct; analiză și argumentare – 2 puncte; utilizarea limbajului de specialitate – 1 punct; ortografie și punctuație – 2 puncte). În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

A. Prezintă noțiunea gramaticală de complement direct.

20 de puncte

În elaborarea răspunsului, vei avea în vedere:

- definirea complementului direct; 2 puncte
- precizarea a două caracteristici sintactice, semantice sau comunicativ-pragmatice ale complementului direct; 4 puncte
- exemplificarea, prin câte un enunț, a patru realizări diferite ale complementului direct; 8 puncte
- ilustrarea, prin câte un enunț, a două tipuri de regenți ai complementului direct. 6 puncte

B. Rezolvă exercițiile următoare, scriind pe foaia de examen numărul cerinței și litera corespunzătoare răspunsului corect.

10 puncte

1. Conțin diftong toate cuvintele din seria: a) *dialect, funcție, minion*; b) *diaspora, cuantum, fiică*; c) *seif, magazinier, croazieră*; d) *subiectivitate, poluare, aceea*. 1 punct
 2. Cuvintele „aspru”, „lingvist”, „odraslă”, „frecvență” sunt despărțite în seria: a) *as-pru, lin-gvist, o-dras-lă, frec-ven-ță*; b) *a-spru, ling-vist, o-dra-slă, fre-cven-ță*; c) *as-pru, ling-vist, o-dras-lă, frec-ven-ță*; d) *a-spru, lin-gvist, o-dra-slă, fre-cven-ță*. 1 punct
 3. Seria care conține toate adjectivele scrise corect este: a) *grizonat, inopinant, paradisiac, transcendental*; b) *grizonant, inopinat, paradisiac, transcedental*; c) *grizonant, inopinat, paradiziac, transcendental*; d) *grizonat, inopinant, paradiziac, transcedental*. 1 punct
 4. Sunt corect scrise toate cuvintele din seria: a) *triplusalt, prim ajutor, cuvânt-cheie*; b) *rea-voință, socio-cultural, Calea Lactee*; c) *bloc-notes, director-adjunct, prim rang*; d) *scurt-metraj, după-amiază, ante-meridian*. 1 punct
 5. Sunt corecte toate formele de genitiv-dativ ale substantivelor „ceară”, „prăpastie”, „rugină” în seria: a) *cerii, prăpastiei, ruginii*; b) *cearei, prăpăstiei, ruginei*; c) *cerii, prăpăstiei, ruginii*; d) *cearei, prăpăstiei, ruginei*. 1 punct
 6. Sunt corecte toate formele de indicativ, prezent, persoana a III-a, singular, ale verbelor „a sughița”, „a contempla”, „a preceda” în seria: a) *sughite, contemplă, precede*; b) *sughită, contemplă, precedă*; c) *sughite, contemplează, precede*; d) *sughită, contemplează, precedă*. 1 punct
 7. Verbul „a fi” are valoare predicativă în enunțul: a) *Ar fi fost lăudat, dacă ar fi fost mai cuminte.*; b) *Să fi învățat, ar fi știut.*; c) *Tinerii au fost într-o excursie la munte.*; d) *Toți elevii au fost atenți la explicații*. 1 punct
 8. Funcțiile sintactice ale cuvintelor subliniate în enunțul: „Fiind capabil de lucruri mari, i s-a încredințat noul proiect.” sunt corect precizate, în ordine, în seria: a) nume predicativ, complement direct; b) circumstanțial de scop, subiect; c) circumstanțial de mod, subiect; d) nume predicativ, subiect. 1 punct
 9. În fraza „Că nu poți rezolva situația ivită, o înțeleg, dar că nu mai vrei să cooperezi cu cei care ți-au fost mereu aproape este de neacceptat.” propozițiile sunt, în ordine: a) completivă directă, principală, subiectivă, completivă directă, atributivă, principală; b) circumstanțială de cauză, principală, circumstanțială de cauză, completivă directă, completivă prepozițională, principală; c) atributivă, principală, completivă directă, completivă directă, atributivă, principală; d) completivă directă, principală, completivă directă, completivă directă, completivă prepozițională, principală. 1 punct
- Notă!** Propozițiile sunt date în ordinea în care apar predicatele în frază.
10. În enunțul „Nu fii trist ci fii vesel, întru cât fii sorei tale sunt copiii foarte buni!”, există: a) patru greșeli; b) cinci greșeli; c) șase greșeli; d) șapte greșeli. 1 punct

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

A. Alege una dintre următoarele secvențe din programele școlare în vigoare:

2. Receptarea textului scris de diverse tipuri

2.3. Formularea unui răspuns personal și/sau a unui răspuns creativ pe marginea unor texte de diferite tipuri, pe teme familiare

Domeniul de conținut	Conținuturi asociate
LECTURĂ	– Tipare textuale de structurare a ideilor: narativ, descriptiv, explicativ [...] • Textul narativ <ul style="list-style-type: none">○ Narativul literar. Acțiune, personaj, timp, spațiu○ Narativul nonliterar. Acțiune, participanți, timp, spațiu [...] – Strategii de comprehensiune: inferențe simple (relații cauză-efect, problemă-soluție etc.), predicții, împărtășirea impresiilor de lectură – Strategii de interpretare: răspuns afectiv, discutarea mesajului/mesajelor textului, interpretarea limbajului figurat (personificarea, comparația) – Interese și atitudini față de lectură

Programa școlară, limba și literatura română – clasa a V-a,
aprobată prin ordin al ministrului nr. 3393/28.02.2017

3. Punerea în context a textelor studiate prin raportare la epocă sau la curente culturale/literare

Competențe specifice	Conținuturi asociate		
	Trunchi comun	CD tip A*	CD tip B**
3.1. Identificarea și explicarea relațiilor dintre opera literară studiată și contextul cultural în care a apărut aceasta	– curente culturale/literare – context istoric, social-politic, evenimential; trăsături ale curentelor culturale/literare; – referate, proiecte, studii de caz, dezbateri		

Programa școlară, limba și literatura română – clasa a XI-a, ciclul superior al liceului,
aprobată prin ordin al ministrului nr. 5959/22.12.2006

B. Se dau textele:

Textul 1 – George Bacovia, *Plouă*

Textul 2 – I. L. Caragiale, *Vizită...*

M-am dus de Sf. Ion să fac o vizită doamnei Maria Popescu, o veche prietină, ca s-o felicit pentru onomastica unicului său fiu, Ionel Popescu, un copilăș foarte drăguț de vreo opt anișori. N-am voit să merg cu mâna goală și i-am dus băiețelului o minge foarte mare de cauciuc și foarte elastică. Atențiunea mea a făcut mare plăcere amicei mele și mai ales copilului, pe care l-am găsit îmbrăcat ca maior de roșiori în uniformă de mare ținută. După formalitățile de rigoare, am început să convorbim despre vreme, despre sorții agriculturii, – d. Popescu tatăl este mare agricultor, – despre criză șcl. Am observat doamnei Popescu că în anul acesta nu se prea vede la plimbare, la teatru, la petreceri... Doamna mi-a răspuns că de la o vreme i se urăște chiar unei femei cu petrecerile, mai ales când are copii.

— Să-ți spun drept, cât era Ionel mititel, mai mergea; acu, de când s-a făcut băiat mare, trebuie să mă ocup eu de el; trebuie să-i fac educația. Și nu știți dv. bărbații cât timp îi ia unei femei educația unui copil, mai ales când mama nu vrea să-l lase fără educație!

Pe când doamna Popescu-mi expune părerile ei sănătoase în privința educației copiilor, auzim dintr-o odaie de alături o voce răgușită de femeie bătrână:

— Uite, coniță, Ionel nu s-astâmpără!

— Ionel! strigă madam Popescu; Ionel! vin' la mama!

Apoi, cătră mine încet:

— Nu știi ce ștregar se face... și deștept...

Dar vocea de dincolo adaogă:

— Coniță! uite Ionel! vrea să-mi răstoarne mașina!... Astâmpără-te, că te arzi!

— Ionel! strigă iar madam Popescu; Ionel! vin' la mama!

— Sări, conită! varsă spirtul! s-aprindel!

— Ionel! strigă iar mama și se scoală repede să meargă după el. Dar pe când vrea să iasă pe ușe, apare micul maior de roșiori cu sabia scoasă și-i oprește trecerea, luând o poză foarte marțială. Mama ia pe maiorul în brațe și-l sărută...

— Nu ți-am spus să nu te mai apropii de mașină când face cafea, că dacă te-aprinzi, moare mama? Vrei să moară mama?

— Dar, întrerup eu, pentru cine ați poruncit cafea, madam Popescu?

— Pentru dumneata.

— Da' de ce vă mai supărați?

— Da' ce supărare!

Madam Popescu mai sărută o dată dulce pe maiorașul, îl scuipe, să nu-l deoache, și-l lasă jos. El a pus sabia în teacă, salută militărește și merge într-un colț al salonului unde, pe două mese, pe canapea, pe foteluri și pe jos, stau grămădite fel de fel de jucării. Dintre toate, maiorul alege o trâmbiță și o tobă. Atârnă toba de gât, suie pe un superb cal vântat rotat, pune trâmbița la gură și, legănându-se călare, începe să bată toba cu o mână și să sufle-n trâmbiță. Madam Popescu îmi spune ceva; eu n-aud nimica. Îi răspund totuși că nu cred să mai ție mult gerul așa de aspru; ea n-aude nimica.

— Ionel! Ionel!!! Ionel!!! Du-te dincolo, mamă; spargi urechile dumnealui! Nu e frumos, când sunt musafiri! Iar eu, profitând de un moment când trâmbița și toba tac, adaog:

— Și pe urmă, d-ta ești roșior, în cavalerie.

— Maior! strigă mândrul militar.

— Tocmai! zic eu. La cavalerie nu e tobă; și maiorul nu cântă cu trâmbița; cu trâmbița cântă numai gradele inferioare; maiorul comandă și merge-n fruntea soldaților cu sabia scoasă.

Explicația mea prinde bine. Maiorul descalică, scoate de după gât toba, pe care o trânteste cât colo; asemenea și trâmbița. Apoi începe să comande:

— Înainte! marș!

Și cu sabia scoasă, începe să atace strașnic tot ce-ntâlnește-n cale. În momentul acesta, jupâneasa cea răgușită intră cu tava aducând dulceața și cafele. Cum o vede, maiorul se oprește o clipă, ca și cum ar vrea să se reculeagă fiind surprins de inamic. Clipa însă de reculegere trece ca o clipă, și maiorul, dând un răcnet suprem de asalt, se repede asupra inamicului. Inamicul dă un țipăt de desperare.

— Ține-l, conită, că mă dă jos cu tava!

Madam Popescu se repede să taie drumul maiorului, care, în furia atacului, nu mai vede nimic înaintea lui. Jupâneasa este salvată; dar madam Popescu, deoarece a avut imprudența să iasă din neutralitate și să intervie în război, primește în obraz, dedesubtul ochiului drept, o puternică lovitură de spadă.

— Vezi? vezi, dacă faci nebunii? era să-mi scoți ochiul... Ți-ar fi plăcut să mă omori? Sărută-mă, să-mi treacă și să te iert!

Maiorul sare de gâtul mamei și o sărută... Mamei îi trece; iar eu, după ce am luat dulceața, mă pregătesc să sorb din cafea...

— Nu vă supără fumul de tutun? întreb eu pe madam Popescu.

— Vai de mine! la noi se fumează... Bărbatu-meu fumează... și... dumnealui... mi se pare că-i cam place.

Și zicând „dumnealui”, mama mi-arată râzând pe domnul maior.

— A! zic eu, și dumnealui?

— Da, da, dumnealui! să-l vezi ce caraghios e cu țigara-n gură, să te prăpădești de râs... ca un om mare...

— A! asta nu e bine, domnule maior, zic eu; tutunul este o otravă...

— Da' tu de ce tragi? mă-nterupe maiorul lucrând cu lingura în cheseaua de dulceață...

— Ajunge, Ionel! destulă dulceață, mamă! iar te-apucă stomacul...

Maiorul ascultă, după ce mai ia încă vreo trei-patru lingurițe; apoi iese cu cheseaua în vestibul. [...]

1. Construiește, în minimum 400 de cuvinte, o secvență didactică prin care să formezi/să dezvolti competența specifică aleasă, valorificând unul dintre cele două texte date. **20 de puncte**

Vei avea în vedere:

– evidențierea relației dintre competență, conținutul asociat ales și două obiective ale parcursului didactic propus; 4 puncte

– justificarea alegerii tiparului de proiectare a secvenței și a demersului propriu-zis (etapele receptării/ale învățării); 4 puncte

– prezentarea modului în care se desfășoară secvența didactică, prin ilustrarea a două metode/tehnici/procedee adecvate obiectivelor propuse; 4 puncte

– descrierea unei forme adecvate de organizare a colectivului de elevi și a unei strategii de comunicare/de evaluare. 4 puncte

Notă! Se acordă **4 puncte** pentru redactare (utilizarea limbii literare și a limbajului de specialitate – 1 punct, organizarea ideilor în scris – 1 punct, ortografie – 1 punct, respectarea normelor de punctuație – 1 punct). În vederea acordării punctajului pentru redactare, rezolvarea trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

2. Alcătuieste doi itemi semiobiectivi, de tip diferit, pentru a evalua una dintre cele două competențe date, precizând câte un avantaj și câte un dezavantaj ale utilizării fiecărui item. **10 puncte**